

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

अकोला जिल्हा

१९८९-९०

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक

समालोचन.

जिल्हा - अकोला

१९८९-९०

अर्था व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
नियोजन विभाग,
मुंबई

→ 9 →

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९-९० - जिल्हा अकोला
दृष्टीक्षेपात जिल्हा / महाराष्ट्र

अ. क्र.	दाख	परिणाम	अकोला जिल्हा १९८९-९०	महाराष्ट्र राज्य १९८९-९०
१	२	३	४	५
१]	प्राकृतिक रचना			
	अ] भौगोलिक स्थान			
	१] उत्तर अक्षांश	अंश	१९. ६१ ^० ते २१. १६ ^०	१६. ४ ते २१. १
	२] पूर्व रेखांश	अंश	७६. ७ ^० ते ७७. ४४ ^०	७२. ६ ते ८०. ९
	ब] हवामान			
	१] किमान तपमान	सेल्सीयस	८. २ [विमानतळ]	६. ०
	२] कमाल तपमान	सेल्सीयस	४६. ८ [विमानतळ]	४६. २
	३] पर्जन्य सरासरी	मि. मि.	७६१. ३	उ. ना.
	क] प्रशासकीय विभाग			
	१] तालुके	संख्या	१३	३०३
	२] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
	३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	१३	१०६ [४८-८९]
	४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट.	संख्या	१३	२९८
	५] शहरे	संख्या	१०	३०७
	६] गावे [स्कूप]			
	१. निर्जन	संख्या	१७४३	४१८३३
	२. वस्तो असलेली	संख्या	१५४६	२४७९
	७] क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	१०५७५. ०	३०७६९०

१	२	३	४	५
दोन]	ग्रामासकोय संस्था [३१-३-१९९०]			
	१] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
	२] महानगर पालिका	"	-	११
	३] नगर परिषदा	"	१०	२२२
	४] कटक मंडळे	"	-	७
	५] ग्राम पंचायती	"	२७९	२५१८२
	६] पोलीस ठाणो [३१-१२-९०]	"	२७	८१८
	७] पोलीस आउठ पोस्ट [३१-१२-९०]	"	२२	१४२५
तीन]	लोकसंख्या [१९८१]			
	१] ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारांत	१३७२	४०७९१
	२] नागरी लोकसंख्या	"	४५५	२१९९३
	३] एकूण लोकसंख्या	"	१८२७	६२७८४
	४] अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	"	१०१	४४६०
	५] अनु. जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी.	टक्केवारी	५.५१	७.१४
	६] अनु. जमाती लोकसंख्या	आकडे हजारांत	११५	५७७९
	७] अनु. जमातींची लोकसंख्येची टक्केवारी.	टक्केवारी	६.२८	९.१९
	८] पुरुष	आकडे हजारांत	९३८	३२४१५
	९] स्त्रिया	"	८८९	३०३६९

पुढे चालू

१	२	३	४	५
---	---	---	---	---

तीन] लोकसंख्या [१९८१]

१०] स्त्रिया पुरुष प्रमाण	१०० पुरुषामध्ये स्त्रियांचे प्रमाण.	९४८	९३७
११] घनता	दर चौ. कि.मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या.	१७३	१७४
१२] साक्षरतेचे प्रमाण			
१. स्त्रिया	टक्केवारी	४७.८२	४७.१८
२. पुरुष	"	५२.५४	५८.७९
३. स्त्रिया	"	३५.४५	३४.७९
४. राज्यामध्ये जिल्हयाचा क्रमांक	संख्या	९	-

चार] कृषी

१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	१०५६	३०७५८
२] जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्यांचो भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी.	"	७१ [१४.८६]	५४०३ [१७.५९]
३] शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन	हजार हेक्टर		
अ] पविंगर शेती वापराखाली जमीन	"	४७	१०७९
ब] पडोत आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन.	"	१८	१७२५
एकूण [अ + ब]	"	६५	२८०४
४] पडोत जमीनी व अतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन.			
१. कायम गुरे चरण आणि इतर	"	४३	१५२३
२. झाडे बुडपाखालील जमीन	"	५	१८०
३. लागवडी योग्य परंतु पडोत जमीन	"	२६	१०२४

१	२	३	४	५
चार] कृषि				
५] पडीत जमोन				
१. चालू पड	हजार हेक्टर	१६	२५२	
२. इतर पड	"	४८	१०१४	
६] पिकाखालील क्षेत्र				
१. पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	"	७८१	१७८५१	
२. दुसोटा क्षेत्र	"	५९	२८४१	
३. एकूण पिकाखालील क्षेत्र	"	८४०	२०६९२	
७] ओलित क्षेत्र				
१. निव्वळ ओलित क्षेत्र	"	२१	२०९१	
२. एकूण ओलित क्षेत्र	"	२८	२४४८	
८] महत्वाच्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र [अन्नधान्ये]	"	१६ [गहू]	१४४३५	
९] वहित धारण जमोन [८५-८६]				
१. २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	१०९२	४५४२५	
२. ह ते १० हेक्टर	"	१२२१	३२२७२	
३. १० हजार पेक्षा जास्त	"	१२७	२४२२	
१०] जमोन महसूल वसूलो	लाख रुपये	४९. ९५	७९२९	
११] जिल्हा परिषदांचा उपकर	हजार रुपये	८०५० [सुधारित]	उ. ना.	
१२] प्रचारायत समित्यांचा	"	४८. ५५	उ. ना.	

१	२	३	४	५
पंच]	पशुसंवर्धन [१९८७]			
	१] पशुधन	संख्या हजारात	२२०५	३३८८९
	२] गाई व बैल	"	६१४	१६८८३
	३] म्हशी व रेडे	"	११२	४६०५
	४] मेंढ्या	"	१७	२७७४
	५] शेळ्या	"	३१६	९१०३
	६] कोंबड्या व बदके	"	२५८	२४६२७
सहा]	सहकार			
	१] सहकारी संस्था	संख्या	१९११	९८१४८
	२] प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्था	"	८३४	१८६६८
	३] प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्था सभासद संख्या	संख्या हजारात	२१०	७८२६
	४] दुग्ध शाळा संस्था	संख्या	१५१	१३३५७
	५] प्राथमिक कृषी पत संस्थाची दिलेली कर्जे.	रुपये [कोटोत]	१८.८८	७५०
सात]	जलसिंचन - पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखाली लाभ क्षेत्र.			
	१] मोठे प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	१ ४०	२० उ. वा. १५६
	२] मध्यम प्रकल्प लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	८ ४४	उ. ना. १५३०
	३] लघू प्रकल्प [पूढठ भाग] लाभ क्षेत्र	संख्या हजार हेक्टर	४३ १३	उ. ना. ११९९
	४] सिंचन विहिरोदाली धिजगारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	१६	

क्र.	२	३	४	५
आठ] उद्योग				
१]	नोंदणीकृत कारखान्यांचो संख्या	संख्या	३७६	२६८१४
२]	नोंदणीकृत चालू कारखान्यांचो संख्या [उत्पादन चालू असलेले]	—"	३०७	२३०५७
३]	साखर कारखान्यांचो संख्या [चालू असलेले व खाजगी धरून]	—"	१	११६
४]	साखर कारखान्यांतोळ आलेलो माहितो [साखरेचे उत्पादन]	हजार टन	६	२६२९
५]	सर्व स्तूत गिरण्यांचो संख्या	संख्या	२	१२२
नउ] वीज				
१]	वीज पुरवठा केलेलो शहरे व खेडी	संख्या	१५९३	३९६६१
२]	विद्युतीकरण झालेल्या गावांचो संख्या	—"	९	३९३५४
३]	वीज पुरवठा केलेले पंपसंच	—" [हजारांत]	३२	१४७५
४]	गोबर गॅस संयंत्रे	—"	८९१५	उ. ना.
दहा] सार्वजनिक आरोग्य				
१]	रुग्णालये	संख्या	१५	७६८
२]	दवाखाने	—"	१३१	१८९६
३]	प्राथमिक आरोग्य पथके	—"	३२	१५३९
४]	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	—"	४८	८१
५]	एकात्मिक बाल विकास योजना गट	—"	१	१०५
६]	आयुष्यवादीत उपस्थित राहणारी मुले	—"	७६१८	उ. ना.

पुढे चालू

१	२	३	४	५
अकरा] शिक्षण [३०-९-८९]				
१]	एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१७४९	५७१५८
२]	एकूण एक शिर्षकी शाळा	"-	५०६	उ. ना.
३]	प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"- [हजारांत]	७.१	१०११५
४]	प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	"- [-"-]	२८६	२६३
५]	प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी.	"- [-"-]	४५	३९
बारा] दुय्यम शिक्षण				
१]	दुय्यम शाळा	संख्या	२७२	९४८०
२]	शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारांत	९५	५६१५
३]	शाळेतील शिक्षक	"-	३	१७५
४]	प्रत्येक शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	"-	३३	३२
तेरा] उच्च शिक्षण				
१]	संस्था	संख्या	१६	२६४९
२]	एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारांत	२४	१६७८
चौदा] प्रौढ शिक्षण				
१]	प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	६९०	२८४८८
२]	प्रौढांचो उपस्थितो	संख्या हजारांत	३.७	८६१
तांत्रिक शिक्षण				
१]	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	-	-
	अ] शासकिय व शासन सहाय्योत	"-	२	११२
	ब] इतर [खाजगी]	"-	-	९९

१	२	३	४	५
३]	शासकीय व शासन सहाय्यतोत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	संख्या	८४०	४२८४४
३]	तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण संस्था			
	अ) शासकीय व शासन सहाय्यतोत	—"	२६	१६६
	ब) इतर [खाजगी]	—"	—	५९७
४]	शासकीय व तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थेचो प्रवेश क्षमता.	संख्या हजारांत	२.१५	१५५
५]	अभियंत्याचो संख्या	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
पंधरा]	परिवहन आणि दळणवळण			
१]	स्कूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि. मी.	३५४	५४३४
२]	रस्त्यांचो जोडलेलो गावे	संख्या	१२७४	उ. ना.
३]	स्कूण रस्त्यांचो लांबी [पुष्ठांकोत]	कि. मी.	३१४३	१७२८५९
४]	राष्ट्रीय महामार्गाचो लांबी	—"	११०	२९७८
५]	राज्य महामार्गाचो लांबी	—"	७२८	३०७३७
६]	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांचो लांबी	—"	७९७	३८५३९
७]	इतर जिल्हा रस्त्यांचो लांबी	—"	१०४२	३७९८४
८]	ग्रामीण रस्त्यांचो लांबी	—"	५४१	६२६२१
सोळा]	पिण्याच्या पाण्याचो पुरवठा			
	कठोण गावांचो संख्या	संख्या	२९	—
१]	खेड्यांना केलेला पुरवठा			
	अ) नळांचो पाणो पुरवठा	—"	—	उ. ना.
	ब) कुप नलिका	—"	—	उ. ना.
	क) विहोरी	—"	—	उ. ना.

१	२	३	४	५
सोळा]	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा	संख्या	२९	उ. ना.
	२] टँकर्स किंवा बैलगाडोने पुरवठा केलो जाणारी गावे.	"-	२९	"-
	३] योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे.	"-	-	"-
सतरा]	घरबांधणी			
	भूमिहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	"-	१६२०	"-
अठरा]	स्वात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
	१] दारिद्र्य रेषेखालील कुटूंबे	संख्या लाखात		४१
	२] १९८९-९० मधील जुने लाभार्थी	संख्या	२६०१	१०८७४९
	३] १९८९-९० मधील नवीन लाभार्थी	"-	८९०६	१२९३६९
एकोणवीस]	रोजगार निर्मातो			
	अ] रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस कोटीत	१.९२	उ. ना.
	ब] राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम		०.५	"-
	क] ग्रामीण भूमिहीन रोजगार कार्यक्रम		०.५	उ. ना.
वीस]	आदिवासी कल्याणकारी योजना			
	आदिवासीकरोता आश्रम शाळा	संख्या	३	उ. ना.

पुढे चालू

१	२	३	४	५
स्कवीस]	मांग सवर्गोंयांसाठी कल्याणकारी योजना.			
	अ] मांगास वर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	७	उ. ना.
	ब] वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	—" —</td <td>५२५</td> <td>उ. नऊ.</td>	५२५	उ. नऊ.
बावोस]	जिल्हा नियोजन			
	१] वार्षिक योजनेतोल मंजूर तरतूद	रुपये कोटीत	१६. ७८	२१४०
	२] अनुशेष अरुन काढण्यांसाठी तरतूद	—" —</td <td>७. २</td> <td>उ. ना.</td>	७. २	उ. ना.
तेवोस]	नागरो पुरवठा			
	१] रास्त भावाचो दुकाने	संख्या	१२६०	३५१६९
	२] पुरविलेला स्कूण साठा	हजार टन	५७	उ. ना.
	३] शासकीय गुदामे	—" —</td <td>१३</td> <td>११७८</td>	१३	११७८
	४] ताठरिण साधो क्षमता	—" —</td <td>३०</td> <td>७२८</td>	३०	७२८

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.